

USNESENÍ

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedy JUDr. Jaroslava Vlašína a soudců Mgr. Radovana Havelce a JUDr. Tomáše Rychlého v právní věci žalobců: a) **Ö. Ö.** a nezletilých dětí žalobkyně a): b) **H. Ö.** a c) **T. Ö.**, zastoupených Organizací pro pomoc uprchlíkům, z. s., sídlem Praha 9, Kovářská 939/4, proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra ČR**, se sídlem Praha 7, Nad Štolou 3, v řízení o kasační stížnosti žalobců proti rozsudku Krajského soudu v Hradci Králové – pobočka v Pardubicích ze dne 13. 12. 2018, č. j. 50 Az 6/2018 – 160, o návrhu žalobců na přiznání odkladného účinku kasační stížnosti,

t a k t o :

Návrh na přiznání odkladného účinku kasační stížnosti **se z a m í t á .**

O d ů v o d n ě n í :

[1] Nejvyšší správní soud obdržel dne 17. 1. 2019 kasační stížnost žalobců (dále též „stěžovatelů“) proti shora označenému rozsudku Krajského soudu v Hradci Králové – pobočka v Pardubicích, jímž byla zamítnuta jejich žaloba proti rozhodnutí žalovaného, kterým bylo podle § 11a odst. 3 zákona č. 325/1999 Sb., o azylu, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o azylu“), zastaveno řízení o v pořadí čtvrté žádosti žalobců a) a b) a třetí žádosti žalobce c) o udělení mezinárodní ochrany, neboť se jednalo o další opakované žádosti ve smyslu § 2 písm. g) téhož zákona.

[2] Stěžovatelé současně požádali o přiznání odkladného účinku kasační stížnosti, neboť v případě jeho nepřiznání by musela stěžovatelka a) se svými nezletilými dětmi [stěžovatelé b) a c)] z ČR vycestovat, a ani následné pozitivní rozhodnutí soudů by tak již pro stěžovatele nemělo žádný význam. Žádost o odkladný účinek stěžovatelé dále odůvodnili tvrzením o neposouzení jejich žádosti o udělení mezinárodní ochrany v meritu věci s ohledem na nově nastalé skutečnosti. V případě realizace vycestování by stěžovatelé již rovněž neměli možnost hájit svá práva v řízení o uložení správního vyhoštění a jejich právo na spravedlivý proces by se tak při nepřiznání odkladného účinku stalo pouze iluzorním. Stěžovatelka a) zdůraznila, že s výjimkou svého nezákonného pobytu nikdy

neporušila žádné právní předpisy a nelze tedy dovozovat, že by přiznáním odkladného účinku kasační stížnosti byl ohrožen veřejný zájem v míře přesahující újmu, která ji hrozí (viz nálezn Ústavní soudu ze dne 22. 10. 1998, sp. zn. III. ÚS 153/97. Jeho přiznáním by taktéž bylo jejím nezletilým synům – stěžovatelům b) a c) umožněno pokračovat ve vzdělávání na území ČR, přičemž u jmenovaných dále akcentovala, že nikdy nebyli na území Turecké republiky a z hlediska sociálního jsou českými dětmi. S odkazem na obsah žaloby stěžovatelka a) dále zdůraznila, že z důvodu politických aktivit rodinných příslušníků hrozí stěžovatelům nebezpečí vážné újmy již na státní hranici Turecké republiky ve smyslu porušení čl. 3 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod. Ve vztahu ke stěžovatelům b) a c) doplnila, že jejich vycestování taktéž není v jejich nejlepším zájmu ve smyslu Úmluvy o právech dítěte, když by nemohli řádně pokračovat ve svém vzdělávání a museli by bojovat s tím, že jsou Kurdové, kteří nehovoří dostatečně kurdsky a žijí v Turecké republice, přičemž nehovoří turecky. Stěžovatel b) by nadto měl v blízké době podstoupit psychologické vyšetření s cílem zjistit, jaké dopady by na něj mělo nucené vycestování z ČR.

[3] Stěžovatelé k otázce vzniku újmy ve smyslu nuceného opuštění území ČR odkázali v rámci své žádosti o přiznání odkladného účinku kasační stížnosti taktéž na usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 18. 8. 2011, č. j. 5 As 73/2011 – 100, a usnesení Městského soudu v Praze ze dne 19. 12. 2011, č. j. 3 A 203/2011 – 40. V kontextu usnesení zdejšího soudu ze dne 6. 12. 2005, č. j. 2 Afs 77/2005 – 96, potom zdůraznili, že odkladný účinek přiznaný kasační stížnosti může působit přímo i ve vztahu ke správnímu rozhodnutí. V této souvislosti stěžovatelé připomněli, že krajský soud při rozhodování o žádosti o přiznání odkladného účinku žalobě, již nevyhověl, vycházel z překonaného právního názoru, že nebylo-li cizinci vydáno rozhodnutí o správním vyhoštění, nemůže mu hrozit vážná újma. Závěrem své žádosti stěžovatelé uvedli, že přiznáním odkladného účinku kasační stížnosti nemůže dle jejich názoru vzniknout újma žádným jiným osobám, přičemž nedojde ani k rozporu s veřejným zájmem, když není ve veřejném zájmu umožnit výkon rozhodnutí, jímž by došlo k porušení zákonných ustanovení a mezinárodních závazků. Z uvedených důvodů stěžovatelé požádali o přiznání odkladného účinku, a to „*i s účinky vůči napadenému rozhodnutí žalovaného*“.

[4] Žalovaný ve svém vyjádření k návrhu stěžovatelů uvedl, že nesouhlasí s přiznáním odkladného účinku. Účinky správního rozhodnutí dle jeho názoru nepředstavují pro stěžovatele nepoměrně větší újmu, než jaká přiznáním odkladného účinku může vzniknout jiným osobám. Zdůraznil, že jeho přiznání je vyhrazeno pro ojedinělé případy, kdy by výkonem správního rozhodnutí došlo ke zcela konkrétní, závažné a nevratné újmě. Skutečnost, že výkon nebo jiné právní následky správního rozhodnutí představují pro stěžovatele újmu ve smyslu § 73 odst. 2 soudního řádu správního, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“), jsou přitom povinni prokázat právě stěžovatelé. Nestačí však v návrhu poukázat na možnost újmy, když její vznik musí být v příčinné souvislosti s výkonem správního rozhodnutí a současně následek musí dosahovat určité intenzity, aby jej šlo za újmu označit. Danému požadavku potom stěžovatelé dle názoru žalovaného nedostáli, když se prostřednictvím svého návrhu pouze domáhají dočasného řešení svého pobytového statusu na území ČR, k čemuž však institut odkladného účinku neslouží. Žalovaný dále zdůraznil opakovanost žádostí stěžovatelů o přiznání mezinárodní ochrany,

pokračování

v nichž tito neměli uvést žádnou novou skutečnost ve smyslu zákona o azylu, přičemž ani správními orgány nebyly shledány okolnosti, na jejichž základě by bylo možné se domnívat, že by stěžovatelé byli v případě svého návratu do vlasti vystaveni pronásledování nebo hrozbě vážné újmy. Žalovaný závěrem poukázal na nově přijatou úpravu dalších opakovaných žádostí o mezinárodní ochranu a s ní spojenou úpravu obsaženou v § 3d a § 87a zákon o azylu, z níž dle jeho názoru vyplývá, že přiznání odkladného účinku kasační stížnosti by bylo v rozporu se smyslem a účelem této nové úpravy, která do zákona o azylu zakotvila nové pojetí institutu dalších opakovaných žádostí.

[5] Podle § 107 odst. 1 s. ř. s. „[k]asační stížnost nemá odkladný účinek; Nejvyšší správní soud jej však může na návrh stěžovatele přiznat. Ustanovení § 73 odst. 2 až 5 se užíje přiměřeně. Podle § 73 odst. 2 s. ř. s. „[s]oud na návrh žalobce po vyjádření žalovaného usnesením přizná žalobě odkladný účinek, jestliže by výkon nebo jiné právní následky rozhodnutí znamenaly pro žalobce nepoměrně větší újmu, než jaká přiznáním odkladného účinku může vzniknout jiným osobám, a jestliže to nebude v rozporu s důležitým veřejným zájmem.“ Podle § 73 odst. 3 s. ř. s. „[p]řiznáním odkladného účinku se pozastavují do skončení řízení před soudem účinky napadeného rozhodnutí.“

[6] Ze shora citovaných ustanovení plyne, že v řízení o kasační stížnosti může Nejvyšší správní soud přiznat kasační stížnosti odkladný účinek tehdy, pokud by výkon rozhodnutí, případně jiné právní následky rozhodnutí, znamenaly pro stěžovatele nepoměrně větší újmu, než jaká přiznáním odkladného účinku může vzniknout jiným osobám, a jestliže to nebude v rozporu s důležitým veřejným zájmem.

[7] Nejvyšší správní soud však považuje za nezbytné primárně zdůraznit, že stěžovatelé v projednávané věci požádali o přiznání odkladného účinku již ve vztahu k jimi podané žalobě, kdy však jejich žádost byla krajským soudem zamítnuta usnesením ze dne 5. 10. 2018, č. j. 50 Az 6/2018 – 130, jež nabylo právní moci dne 15. 10. 2018. Účinky spojené s právní mocí přezkoumávaného rozhodnutí žalovaného tak nastaly dne 30. 8. 2018 (viz rozhodnutí žalovaného s vyznačenou doložkou právní moci na č. l. 27 až 28 spisu zdejšího soudu). Platí přitom, že řízení o kasační stížnosti z procesního hlediska představuje zcela odlišnou situaci, než je tomu v řízení o žalobě. Stěžovatelé kasační stížností napadají *rozhodnutí krajského soudu* (srov. § 102 s. ř. s.), odkladný účinek kasační stížnosti proto může znamenat toliko odklad vykonatelnosti napadeného rozsudku Krajského soudu v Hradci Králové – pobočka v Pardubicích o zamítnutí žaloby. Z uvedeného vyplývá, že v projednávané věci by ani eventuálně přiznaný odkladný účinek kasační stížnosti pojmově nemohl ovlivnit právní účinky přezkoumávaného rozhodnutí žalovaného (srov. např. usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 11. 2. 2015, č. j. 3 As 9/2015 – 23).

[8] Jestliže se potom stěžovatelé v této souvislosti dovolávají z hlediska možnosti dosahu odkladného účinku kasační stížnosti i na přezkoumávané správní rozhodnutí usnesení zdejšího soudu ze dne 6. 12. 2005, č. j. 2 Afs 77/2005 – 96, je třeba zdůraznit, že jde o překonaný judikatorní závěr, který byl Nejvyšším správním soudem učiněn za

odlišné právní situace. Zdejší soud totiž citovaný závěr učinil (implicitně) na pozadí tehdy účinného § 38 odst. 3 s. ř. s., který ve vztahu k návrhu na předběžné opatření stanovoval, že takový „[n]ávrh je nepřipustný, lze-li návrhu na zahájení řízení přiznat odkladný účinek nebo nastává-li tento účinek ze zákona“. Jestliže tedy § 107 odst. 1 s. ř. s. umožňoval přiznat kasační stížnosti odkladný účinek, současně tím v rámci řízení o kasační stížnosti ve smyslu citovaného ustanovení zakládal nepřipustnost návrhu na předběžné opatření. Při zákonem stanovené nemožnosti upravit v rámci řízení o kasační stížnosti z důvodu hrozící vážné újmy zatímně poměry účastníků cestou předběžného opatření dospěl Nejvyšší správní soud k závěru o nutnosti připustit vztažení odkladných účinků kasační stížnosti i na napadené správní rozhodnutí, tj. umožnit touto cestou „zmrazit“ stav věcí v době „před“ napadeným správním rozhodnutím. V opačném případě by totiž při současném naplnění materiálních podmínek definovaných v § 73 odst. 2, *in fine* s. ř. s. (tj. hrozby nenahraditelné újmy v případě okamžitého účinku rozhodnutí za současného zásadního nedotčení práv třetích osob a neexistence rozporu s veřejným zájmem v případě opoždění účinku rozhodnutí), bylo v případě, že by správní rozhodnutí mělo být provedeno (vykonáno) a následně by bylo v rámci soudního přezkumu shledáno nezákonným a zrušeno či byla vyslovena jeho nicotnost, bylo následné navrácení stavu věcí do podoby „před“ tímto nezákonným či nicotným rozhodnutím nemožné nebo neúměrně obtížné. S účinností ke dni 1. 1. 2012 však došlo k překonání shora citované (původní) úpravy § 38 odst. 3 s. ř. s., v důsledku čehož odpadl důvod, pro který Nejvyšší správní soud rozebíraný právní názor vyslovil. Jinými slovy se ve vztahu k řízení o kasační stížnosti zpřístupnila alternativa, jejímž prostřednictvím je nadále možné zabránit vzniku případně těžko napravitelné újmy plynoucí z okamžitého výkonu napadeného správního rozhodnutí i bez citovaného judikturního východiska. Nadále tak platí, z důvodů vyložených v bodě 7 tohoto usnesení, že odkladný účinek kasační stížnosti může znamenat toliko odklad vykonatelnosti rozsudku, jenž je předmětem soudního přezkumu v rámci řízení o dané kasační stížnosti.

[9] Jelikož tak v souhrnu okolností projednávaného případu platí, že přiznáním odkladného účinku kasační stížnosti stěžovatelů by nebyla zachována *kontinuita* suspenzivního efektu soudního přezkumu vůči rozhodnutí žalovaného, když krajský soud žalobě stěžovatelů odkladný účinek nepřiznal (viz výše), nezbývá Nejvyššímu správnímu soudu než uzavřít, že výkon napadeného rozsudku by pro stěžovatele nemohl znamenat újmu ve smyslu § 73 odst. 2 s. ř. s., ve spojení s § 107 odst. 1, větou poslední s. ř. s., a proto návrh na přiznání odkladného účinku kasační stížnosti zamítl.

Poučení: Proti tomuto usnesení **nejsou** opravné prostředky přípustné (§ 53 odst. 3 s. ř. s.).

V Brně dne 27. února 2019

JUDr. Jaroslav Vlašín
předseda senátu